

Sygn. akt III BP 8/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel (przewodniczący)

SSN Bohdan Bieniek

SSN Krzysztof Rączka (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M.D.S.

przeciwko Szkole Podstawowej [...] w S.

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 października 2019 r.,

skargi powódki o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W.
z dnia 18 lutego 2016 r., sygn. akt VII Pa (...),

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 18 lutego 2016 r., sygn. akt VII Pa (...) Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację powódki M.D.S. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z 25 listopada 2015 r., sygn. akt IV P (...), w którym Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo o odszkodowanie z tytułu niezgodnego z prawem rozwiązania stosunku pracy wniesione przeciwko pozwanej Szkole Podstawowej [...] w S..

W sprawie ustalono, że powódka M.D.S. została przeniesiona z dniem 1 września 2011 r. na stanowisko nauczyciela oddziału przedszkolnego Szkoły Podstawowej [...] w S., ze zlikwidowanej Szkoły Podstawowej w M.. Powódka od dnia 31 sierpnia 2006 r. posiada stopień awansu zawodowego nauczyciela mianowanego.

W dniu 30 maja 2014 r. ustępujący Dyrektor Szkoły, E.B., powierzyła powódce obowiązki nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej w wymiarze 18 godzin tygodniowo od dnia 1 września 2014 r., na co powódka przystała. W dniu 27 sierpnia 2014 r. nowym Dyrektorem strony pozwanej została A.M.B., która stwierdziła, że powódka nie posiada odpowiednich kwalifikacji zawodowych do zajmowania stanowiska nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej.

W związku z tym Dyrektor postanowiła wprowadzić zmiany do arkusza organizacyjnego na rok szkolny 2014/2015. Zgodnie z nim powódka powrócić miała na stanowisko nauczyciela wychowawcy oddziału przedszkolnego. W dniu 1 września 2014 r. odbyła się u strony pozwanej Rada Pedagogiczna. Jednym z jej punktów było omówienie zmian wprowadzonych do przedmiotowego arkusza organizacyjnego. Wtedy też Dyrektor poinformowała powódkę, że jej przeniesienie na stanowisko nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej jest nieaktualne i będzie ona nadal pełnić obowiązki nauczyciela wychowawcy w oddziale przedszkolnym. Powódce polecono udanie się na spotkanie z rodzicami dzieci, które miały uczęszczać do grupy przedszkolnej przypisanej do powódki. Powódka udała się z niechęcią na wspomniane spotkanie, na którym powiadomiła zebranych, że właśnie się dowiedziała, że będzie pracowała z przedszkolakami w związku z czym plan pracy z grupą przedstawi na najbliższym spotkaniu. W tym samym dniu powódka otrzymała od Dyrektora strony pozwanej pismo o powierzeniu stanowiska nauczyciela - wychowawcy oddziału przedszkolnego w wymiarze 22/22 godzin tygodniowo. W dokumencie zawarte było pouczenie o możliwości wniesienia odwołania do Sądu Pracy we Wrocławiu w terminie 14 dni.

Następnego dnia powódka udała się na zwolnienie lekarskie. Do wykonywania obowiązków już nie powróciła w trakcie zatrudnienia u strony pozwanej.

W dniu 3 lutego 2015 r. powódka złożyła wniosek o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia w okresie do dnia 16 lutego 2016 r. Przedmiotowy urlop został powódce udzielony.

Organ prowadzący szkołę podjął decyzję o likwidacji oddziału przedszkolnego z dniem 1 września 2015 r.

Pismem z dnia 7 maja 2015 r., otrzymanym przez powódkę w dniu 14 maja 2015 r., Dyrektor strony pozwanej zwróciła się do powódki o wyrażenie zgody na przeniesienie powódki z dniem 1 września 2015 r. na stanowisko wychowawcy świetlicy. Podniesiono, iż propozycja wynika ze zmian organizacyjnych polegających na likwidacji stanowiska pracy - nauczyciela wychowawcy oddziału przedszkolnego. Powódka nie przyjęła wspomnianej propozycji. Pismem z dnia 21 maja 2015 r. wskazała, że doszło do nieporozumienia, gdyż jest zatrudniona na stanowisku nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej.

W dniu 27 maja 2015 r. Dyrektor pozwanej Szkoły zwróciła się z informacją o zamiarze wypowiedzenia umowy o pracę do Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Pismem z dnia 29 maja 2015 r., doręczonym powódce w dniu 2 czerwca 2015 r., strona pozwana złożyła oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, uzyskując wcześniej w ustnej rozmowie z przedstawicielem związku zawodowego informację o braku zastrzeżeń co do rozwiązania z powódką stosunku pracy. Jako przyczynę wskazano zmiany organizacyjne polegające na likwidacji stanowiska pracy - nauczyciela wychowawcy oddziału przedszkolnego oraz brak zgody powódki na przeniesienie z dniem 1 września 2015 r. na stanowisko wychowawcy świetlicy.

Pismem z dnia 1 czerwca 2015 r., otrzymanym przez stronę pozwaną w dniu 3 czerwca 2015 r., Prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego Zarządu Oddziału w S. oświadczył, iż przyjmuje do wiadomości stanowisko dyrektora. Równocześnie zwrócił się o rozważenie możliwości przeniesienia nauczyciela zgodnie z posiadanym przygotowaniem.

Średnie miesięczne wynagrodzenie powódki, obliczone według zasad naliczania ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, wynosiło 2832,27 złotych brutto.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z 25 listopada 2015 r., sygn. akt IV P (...) oddalił powództwo o odszkodowanie, uznając, że przyczyna wypowiedzenia stosunku pracy była prawdziwa i konkretna, natomiast chociaż pracodawca naruszył przepisy dotyczące wypowiedzania umów o pracę, a mianowicie art. 20 ust. 5a i 5b ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1189 ze zm.), jednak zasądzenie odszkodowania byłoby sprzeczne z art. 8 k.p. w zw. z art. 91c Karty Nauczyciela.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wniósł pełnomocnik strony powodowej, zarzucając mu naruszenie art. 8 k.p.; art. 19 ust. 1 Karty Nauczyciela; art. 20 ust. 5a i 5b Karty Nauczyciela; art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela; art. 20 ust. 3 Karty Nauczyciela; art. 45 § 1 i art. 47¹ k.p. oraz art. 233 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację powódki, bowiem wyrok Sądu pierwszej instancji odpowiada prawu, choć z innych przyczyn, niż wskazane w jego uzasadnieniu.

Sąd drugiej instancji wskazał, że ustalił w oparciu o zebrany materiał dowodowy, że dyrektor szkoły rozmawiała przed dniem 29 z przedstawicielem związku zawodowego i związek zawodowy nie wyraził sprzeciwu, ani nie zgłosił zastrzeżeń, jeśli chodzi o wypowiedzenie umowy o pracę powódce.

Sąd Okręgowy stwierdził, że przyczyny wskazane w wypowiedzeniu są prawdziwe, konkretne. Powódka rzeczywiście przyjęła zmiany swojego stanowiska, udała się do oddziału, rozmawiała z rodzicami, powiedziała o tym, że plan przedstawi później. Powyższe wskazuje na to, że z pełną świadomością wiedziała co robi i na jakim stanowisku będzie pracować.

Natomiast w odniesieniu do uchybień formalnych, których dopuścił się pracodawca, Sąd odwoławczy zgodził się ze stanowiskiem powódki, że to nie była kwestia naruszenia zasad współżycia społecznego i nie można było odwołać się do art. 8 k.p. Jednak Sąd Okręgowy wskazał, że nie uzasadnia to apelacji. Sąd drugiej instancji odwołał się w tym zakresie do art. 38 § 2 Kodeksu pracy, który stanowi, iż jeżeli zakładowa organizacja związkowa uważa, że wypowiedzenie byłoby nieuzasadnione, może w ciągu 5 dni od otrzymania zawiadomienia zgłosić na piśmie zastrzeżenia. Sąd zwrócił przy tym uwagę, że organizacja związkowa ma obowiązek, jedynie gdy uważa, że wypowiedzenie byłoby nieuzasadnione zgłosić

zastrzeżenia na piśmie, w innym przypadku wymogu zachowania formy pisemnej nie ma. Sąd Okręgowy odwołał się do poglądu wyrażanego w doktrynie, że pracodawca nie ma obowiązku oczekiwania 5 dniowego terminu, jeżeli wcześniej zakładowa organizacja oświadczyła, że nie zgłasza zastrzeżeń, co do zamiaru wypowiedzenia.

Sąd Okręgowy w kontekście całego materiału dowodowego dał wiarę dyrektor Szkoły Podstawowej [...], że takie, że taka rozmowa została przeprowadzona i że związek zawodowy nie zgłosił zastrzeżeń. Potwierdzała to zresztą treść przedstawionego później pisma od związku zawodowego, w którym zastrzeżeń nie zgłaszano, a jedynie propozycję by się zastanowić nad możliwością powierzenia powódce innego stanowiska, co Szkoła Podstawowa zrobiła, bo zaproponowała jej pracę wychowawcy świetlicy, której jednak powódka nie przyjęła.

Od powyższego wyroku skargę o wznowienie postępowania złożył pełnomocnik powódki.

W skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia pełnomocnik strony pozwanej wskazał na naruszenie:

1. art. 20 ust. 5a i 5b Karty Nauczyciela, polegające na ich niezastosowaniu;
2. art. 38 § 2 Kodeksu pracy, polegające na zastosowaniu i błędnej wykładni.

Skarżący podniósł, iż wskutek wydania zaskarżonego wyroku powódka poniosła szkodę w wysokości nie mniejszej niż 8.496,81 zł, a wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Strona pozwana nie składała odpowiedzi na skargę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku okazała się niezasadna i podlegała oddaleniu.

Nie okazał się uzasadniony ani zarzut naruszenia art. 20 ust. 5a i 5b Karty Nauczyciela, ani art. 38 § 2 k.p. Wbrew twierdzeniom skargi Sąd drugiej instancji nie naruszył tych przepisów, bowiem w żadnym miejscu swojego uzasadnienia (na marginesie można wskazać, że dość lakonicznego) Sąd Okręgowy nie

zakwestionował zastosowania art. 20 ust. 5a i 5b Karty Nauczyciela w stosunku do powódki, zaś odwołanie się do art. 38 § 2 k.p. nie miało na celu zastosowania tego przepisu zamiast przepisów Karty Nauczyciela, lecz służyło wskazaniu odmiennej, niż przyjętej przez Sąd Rejonowy oceny konieczności zastosowania art. 8 k.p., bowiem w tym tylko zakresie Sąd drugiej instancji nie podzielił zapatrywania Sądu pierwszej instancji.

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, Sąd Okręgowy uznał, wbrew stanowisku Sądu pierwszej instancji, że pozwany pracodawca nie naruszył przepisów o wypowiedaniu umów o pracę, w związku z czym nie było konieczne odwoływanie się do konstrukcji nadużycia prawa podmiotowego. Na uzasadnienie swojego stanowiska Sąd Okręgowy odwołał się do treści art. 38 § 2 k.p. i wypowiedzi doktryny dotyczących tego przepisu, który (co oczywiste) nie ma zastosowania do nauczycieli mianowanych w świetle art. 20 ust. 5a i 5b Karty Nauczyciela, jednak z uwagi na podobieństwo treści i sposobu uregulowania obowiązku konsultacji zamiaru wypowiedzenia stosunku pracy ze związkami zawodowymi w obu tych aktach prawnych, poglądy wyrażone na gruncie art. 38 § 2 k.p. mogą mieć zastosowanie również przy dokonywaniu wykładni art. 20 ust. 5a i 5b Karty Nauczyciela.

W związku z powyższym należy wskazać, że słusznie Sąd Okręgowy wskazał, że w wypowiedziach doktryny, ale również (czego już Sąd drugiej instancji nie podniósł) w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że pracodawca nie musi czekać z wręczeniem wypowiedzenia pięć dni, które ma związek zawodowy na zgłoszenie pisemnych uwag na podstawie art. 38 § 2 kp. Może to zrobić zaraz po tym, jak związek powiadomi ją o braku zastrzeżeń (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 lipca 2006 r., I PK 8/06, LEX nr 1619571). Podobną wykładnię należy przyjąć w stosunku do terminu określonego w art. 20 ust. 5a Karty Nauczyciela z tym, że w przypadku tego przepisu związek zawodowy ma 7 dni na zgłoszenie zastrzeżeń.

Zwrócić przy tym należy uwagę na to, że ustawodawca, zarówno w art. 38 § 2 k.p., jak i art. 20 ust. 5a Karty Nauczyciela przewidział wymóg zachowania formy pisemnej w odniesieniu do stanowiska związku zawodowego jedynie w przypadku zgłoszenia umotywowanych zastrzeżeń do zamiaru wypowiedzenia. Nie ma zatem takiego wymogu w odniesieniu do zgłoszenia braku takich zastrzeżeń, czy też

poparcia zamiaru pracodawcy. Wobec tego, w obliczu ustalenia dokonanego przez Sąd Okręgowy, że pracodawca uzyskał od przedstawiciela związku zawodowego informację o braku zastrzeżeń co do zamiaru wypowiedzenia umowy o pracę powódce należało przyjąć, że informacja uzyskana w takiej formie była dla pracodawcy wystarczająca do przedstawienia powódce wypowiedzenia. Warto przy tym dodać, że organizacja związkowa potwierdziła później na piśmie swoje stanowisko, przekazane pracodawcy w formie ustnej. Nie można bowiem uznać, że propozycja rozważenia powierzenia powódce innego stanowiska stanowi takie umotywowane zastrzeżenia do zamiaru wypowiedzenia umowy o pracę.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do uwzględnienia skargi strony pozwanej, wobec czego orzekł jak w sentencji (art. 424¹¹ § 1 k.p.c. i art. 424¹² w związku z art. 398²¹ w związku z art. 391 § 1 k.p.c.).

as